

BALTIJAS REĢIONS , DROŠĪBAS AKTUALITĀTES

Valters Strods, Krista Sūna, Diāna Siliņa

Hibrīdkarš

KAS IR HIBRĪDKARŠ?

Hibrīdo karadarbību var definēt kā militāru stratēģiju, kas apvieno gan konvencionālās, gan nekonvencionālās kara taktikas, bieži vien nerēķinoties ar civiliedzīvotāju dzīvībām. Hibrīdkaram arī raksturīgi ir tas, ka tiek klaji ignorēti vai apieti tradicionālie karadarbības noteikumi, piemēram, Ženēvas konvencijas satvars.

LATVIJAS - BALTKRIEVIJAS ROBEŽA

- *Tehnisko infrastruktūru uz robežas ar Krieviju un Baltkrieviju plāno uzstādīt līdz 2026. gada vidum*
- *Vientuļu un Pededzes robežpunktu slēgšana uz Latvijas un Krievijas robežas noritējusi sekmīgi, taču uz Latvijas un Baltkrievijas robežas atkal pieaug to cilvēku skaits, kuri atturēti no robežas nelikumīgas šķērsošanas*
- *Migranti uz Baltkrievijas robežas atstājuši divus cilvēkus bez dzīvības pazīmēm, kas norāda uz to, ka uz robežas aktīvi notiek provokācijas.*

LIETUVAS - BALTKRIEVIJAS ROBEŽA

- *Situācija uz šīs robežas ir ļoti līdzīga kā uz Latvijas-Baltkrievijas robežas - arī šo robežu pastāvīgi nelegāli cenšas šķērsot migranti.*
- *Kopš 2021. gada augusta no nelegālas robežas šķērsošanas atturēti aptuveni 22 tūkstoši cilvēku.*

LIETUVAS - BALTKRIEVIJAS ROBEŽA

Saistībā ar šiem notikumiem, Lietuvas prezidents Gitans Nausēda 2023. gada 27. oktobrī aicināja Eiropas Savienību pastiprināt centienus, lai risinātu nelegālās migrācijas problēmas.

Gāzesvads

Jaunākā informācija

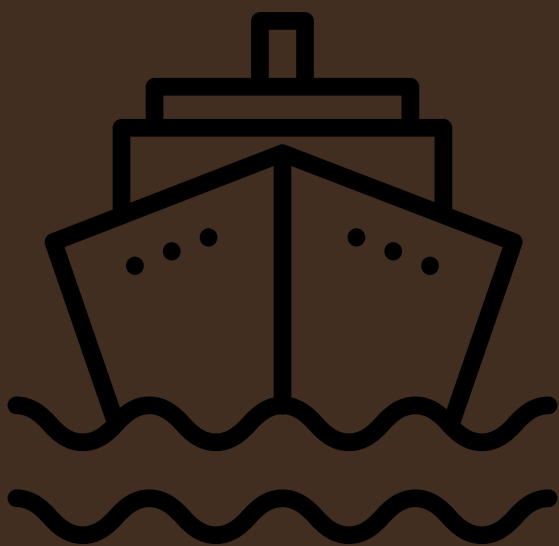
Igauņu premjerministre Kaja Kallas apgalvo, ka 3 notikušie gāzesvada un komunikāciju kabeļu incidenti ir saistīti. Bojājumi konstatēti laikposmā no 7. līdz 8. oktobrim starp Igauniju un Somiju.

Reģionālās drošības eksperts no Somijas izteicies, ka kabeļu bojājumi ir gana bieži, bet gāzesvada bojājums esot “ļoti aizdomīgs”.

Ķīnas amatpersonas apgavlo, ka gatavas sadarboties un nodot vajadzīgo informāciju izmeklēšanai, kurpretim Krievija incidentu noniecināja kā “muļķības”.

Baltijas jūras nozīme

Baltijas jūru ieskauj 9 valstis, no kurām nu jau 7 ir NATO dalībvalstis, un Zviedrija gaida rindā, lai kļūtu par astoto. Krievija šo notikumu interpretē kā potenciālu apdraudējumu savām nacionālajām interesēm. Globāla konflikta izcelšanās gadījumā Krievijai tagad būtu grūtāk atdalīt Baltijas valstis no NATO militārā atbalsta saņemšanas, jo ar Somijas pievienošanos NATO ir parādījies alternatīvs veids, kā varētu Baltijas valstis atbalstīt caur Baltijas jūru

Astravjecas atomelektrostacija

Kas noticis?

2023. gada 24. oktobrī Baltkrievija licencē Astravjecas atomelektrostācijas otrā energobloka rūpniecisko ekspluatāciju, tomēr Lietuvas Valsts kodoldrošības inspekcija ir atzinusi, ka nav atrisināti visi drošības jautājumi, saistīti ar AES drošību.

Kā tas apdraud reģionu?

Atomelektrostācijas avārijas gadījumā liela daļa reģiona, ja pat ne viss reģions, tiks piesārņots ar radioaktīvajiem atkritumiem. Tas novestu pie plašām cilvēku evakuācijām no reģiona - plašas teritorijas kļūtu nepiemērotas dzīvošanai. Ar vēju un nokrišņiem radioaktīvie izmeši tālāk piesārņotu vēl plašākas teritorijas.

Ungārijas un Krievijas draudzīgo attiecību nosodīšana.

Īss situācijas apraksts

- *2023. gada 23. martā premjerministra Orbāna biroja vadītājs Gujāšs paziņoja, ka Ungārija neaizturētu Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu, pamatojoties uz Starptautiskās Krimināltiesas (SKT) aresta orderi, ja viņš ierastos Ungārijā.*
- *2023. gada 17. oktobrī Ungārijas premjerministrs Orbāns apmeklēja Ķīnu un tikās ar Vladimiru Putinu. Abi līderi apsprieda Ungārijas un Krievijas sadarbību gāzes un naftas piegāžu un kodolenerģijas jomā*
- *2023. gada 24. oktobrī Viktors Orbāns salīdzināja Eiropas Savienību ar PSRS.*

Ietekme uz reģionu

Šim gadījumam nav tiešas ietekmes uz reģionu, tomēr reģions tiek ietekmēts caur Eiropas Savienību, kuras dalībvalsts ir Ungārija.

Šis rada potenciālu vārīgumu punktu Eiropas Savienībai, jo Orbāna ciešais kontakts ar Putinu apgrūtina ES spēju rīkoties kā vienotam blokam atbildē uz karu Ukrainā.

Lietuvas un Igaunijas līderi ir publiski nosodījuši šādu Ungārijas rīcību.

Secinājumi

Baltijas reģionu visvairāk apdraud tieši kaimiņvalstu darbības, kas mērķētas uz reģiona destabilizēšanu, īpaši aktīvi tas ir pamanāms no Baltkrievijas un Krievijas puses.

Šie draudi ir jāuztver nopietni un aktīvi ir jārīkojas to mazināšanai. Šie drošības draudi ir veicinājuši Baltijas reģiona valstu tuvāku sadarbību un kopīgu infrastruktūras aizsardzību. Valstis tagad vairāk pievērš uzmanību drošības jautājumiem un aktīvāk veicina drošības pasākumu ievērošanu, piemēram, patrulējot Baltijas jūrā.

Toties ļoti pozitīvi ir vērtējama Somijas pievienošanās NATO, jo tā daļēji atrisina Suvalku koridora problēmu, proti, cik potenciāli viegli Krievijai būtu nogriezt Baltijas valstis no NATO partneriem, ieņemot šo koridoru. Iespējams tikai spekulēt, vai gāzesvada bojājums starp Somiju un Igauniju nav interpretējama kā potenciāla atbildes provokācija pret NATO paplašināšanos.

Izmantotie avoti

- Kricorian, K., Khoshnood, K., & Chekijian, S. (2022). Hybrid warfare and public health: Conflicts in Ukraine and Nagorno-Karabakh raise the alarm. *Public Health in Practice*, 4, 100342. <https://doi.org/10.1016/j.puhip.2022.100342>
- Sytas, A., & Kauranen, A. (2023, October 27). Three Baltic pipe and cable incidents “are related”, Estonia says. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/three-baltic-pipe-cable-incidents-are-related-estonia-says-2023-10-27/>
- Kincis, J. (n.d.). Tehnisko infrastruktūru uz robežas ar Krieviju un Baltkrieviju plāno uzstādīt līdz 2026. gada vidum. LSM.LV. <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/24.10.2023-tehnisko-infrastrukturu-uz-robezas-ar-krieviju-un-baltkrieviju-plano-uzstadi-lidz-2026-gada-vidum.a528967/>
- Redakcija, L. Z. (n.d.). Robežsardze: Migranti uz Baltkrievijas robežas atstājuši divus cilvēkus bez dzīvības pazīmēm. LSM.LV. https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/27.10.2023-robezsardze-migranti-uz-baltkrievijas-robezas-atstajusi-divus-cilvekus-bez-dzivibas-pazimem.a529472/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme
- Rfe/RL, & Bns. (2023, October 26). Belarus issues license for Atravyets NPP 2nd unit despite Lithuania’s objections. <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2111076/belarus-issues-license-for-atravyets-npp-2nd-unit-despite-lithuania-s-objections>
- Leta. (2001, March 23). Orbāna biroja vadītājs: Ungārija neaizturētu Putinu SKT aresta ordera dēļ. LSM.LV. https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/23.03.2023-orbana-biroja-vaditajs-ungarija-neaizturetu-putinu-skt-aresta-ordera-del.a502144/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme
- Leta. (n.d.). Ungārijas līderis Orbāns vizītē Ķīnā ticies ar Krievijas diktatoru Putinu. LSM.LV. https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/17.10.2023-ungarijas-lideris-orbans-vizite-kina-ticies-ar-krievijas-diktatoru-putinu.a528126/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme
- Markusa, P. (n.d.). Ungārijas līderis Orbāns salīdzinājis Eiropas Savienību ar PSRS. LSM.LV. https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/24.10.2023-ungarijas-lideris-orbans-salidzinajis-eiropas-savienibu-ar-psrs.a529047/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme
- Bns. (2023, October 26). Lithuanian president slams Hungarian ‘flirtation’ with Russia. <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2111624/lithuanian-president-slams-hungarian-flirtation-with-russia>